

DOLENJSKA NAREČNA SKUPINA

Šentruperski krajevni govor (vas Vesela Gora), vzhodnodolenjsko podnarečje dolenjskega narečja, dolenska narečna skupina

Pripoveduje prof. dr. Vera Smole

Transkripcija in glasovna poknjžitev: prof. dr. Vera Smole

Ad Rùojca

Náš á:ta je ràt xuá:du x Rùojci dá:lat. Tù:-j biu pa an tà:k fèjst navj:xan člá:uk. Zmiřej je mu šnò:pc pa miřt skøp zmá:řen, pa-j takù ràt tì:st žiěnskam pì:t dajà:u. Žiěnske sa ble pa puá:l čj:st nau:mne nà:jga in rá:de x jému zaxà:jěle.

Puá:-j pa tùt ná:še má:ma šlà křeguoř, k-je á:ta pør nómu rá:zau u nuógradi. U:na j-šlà pa tàt zrà:uøn u xùořta dór:va nabiěrat. Pà se mj:mgrødiě aglá:s šě pør nì:ma. Puá:l je pa má:ma jězj:la se na á:ta, ká:křen dę jě, ná:kej je čęz á:ta guvarj:la, de-j nęč na ubj:ga pa tuj:. Rùojc pa prà:u: »Mj:cka, vá:ř kuá:-b jěst na tuójem má:st nariědu? Jěst b-ga takuòle za uřiěsa putiěgnu, puá:-b-ga šje takuòle u ràt bó:rcnu!« Pa-j juò za uřiěsa putiěgnu pa šě u ràt bó:rcnu. Puá:-pa nà:j nøkuòlveč jà:mrala nęč čęz jěga prad nì:m.

Ankàt ję je pa klj:cau dal u nuógrat, de nè:j-grię pì:t. U tì:støm cà:jt ji je pa u kuòř pa kà:mje nalj:žu. Kuj:mej njá:se, pa pørnjá:se damuj:, j-pa vj:dla, de-j u kuòř vjèč kà:mje ku dè:ru. Čj:døn se-j-ji zdá:u, kuá: sa dór:va takù tøškię, pa-j biu kà:mje umá:s. Pa na Rùojca nà:j bla tuk jězna, buòl na á:tęta, ki-j nà:j atù puvá:dat.

U-šnøm krà:j sa pa salà:ta já:l. Je pa šù, je pa salà:ta pørdj:gnu, na døn u sklá:da je pa zá:buo djà:u. Puá:-sa šlj: pa salà:ta jà:st, pa-jdùo, zanimj:u je blu pa tuj:, kø-j zá:ba gljx u nøgà skučj:la. Puá:-pa nà:j vá:du kej drj:zga, j-pa riěku: »Ancà:jt mi-j pužmøgvà:la, puá:-j-pa uà:me skučj:la.«

In takuj: sa tut dvà:j sasà:de skuj:xale vøčjěre. Pà-j á:na skuj:xala muòčęnk, á:na pa ká:še. Pa sa má:l navà:da dá:vat na uà:kna jà:t xladj:t. U:n je pa šù, je pa pramá:jęu. Kø sklá:de sa má:l pa usi glj:x, tá:ke lančjěne. Puá: sa se pa krà:galjē: »Jà pa kukuj:, sà-søm ká:še skuj:xala, zděj je pa muòčęnk!« Ta drj:ga pa spiřet: »Sà-søm muòčęnk skuj:xala, je pa ká:še!« U:n pa smejà:u se, k-sa se krà:gale.

Pa sà:m dę sa se smejà:l, ję žè kej uřpì:lęu. Guspudj:je pa jězne blię, usèpausùot, kjlęr je bj:u.

Glasovna poknjžitev:

Od Rojca 'O Rojcu'

Naš ata je rad hodil k Rojcu delat. To je bil pa en tak fejest 'zelo' navihan človek. Zmeraj je imel šnopc 'žganje' pa med skup zmešan, pa je tako rad tisto ženskam piti dajal. Ženske so bile pa poli 'potem' čisto neumne nanj[ga] in rade h 'k' njemu zahajale.

Po 'potlej' je pa tudi naša mama šla tja gor, ko 'ker' je ata pri njem[u] rezal v vinogradu. Ona je šla pa tam zraven v hosto 'gozd' drva nabirat. Pa se mimogrede oglasi še pri njima 'njiju'. Poli je pa mama jezila se na ata, kakšen da je, nekaj je čez ata govorila, da je nič ne uboga pa to. Rojca pa pravi: »Micka, veš, koga 'kaj' bi jaz na tvojem mestu naredil? Jaz bi ga takole za ušesa potegnil, po 'potlej' bi ga še takole v rit brcnil!« Pa je njo za ušesa potegnil pa še v rit brcnil. Po 'potlej' pa ne 'ni' nikoli več jamrala 'tožila' nič čez njega 'čezenj' pred njim.

Enkrat jo je pa klical dol v vinograd, da naj gre pit. V tistem cajtu 'času' ji je pa v koš pa kamnja naložil. Komaj nese, pa prinese domov, je pa videla, da je v košu več kamenja ko(t) drv. Čudno se ji je pa zdelo, koga 'zakaj' so drva tako težke 'težka', pa je bilo kamenje vmes. Pa na Rojca ne 'ni' bila toliko jezna, bolj na at[et]a, ki ji ne 'ni' hotel povedati.

V enem kraju so pa solato jedli. Je pa šel, je pa solato prid(v)ignil, na dno v skledo je pa žabo djal. Po 'potlej' so šli pa solato jest, pa jedo, zanimivo je bilo pa to, ko 'da' je žaba glih 'ravno' v njega skočila. Po pa ne 'ni' vedel kaj drugega, je pa rekel: »Ancajt 'en čas, nekaj časa' mi je požmigovala 'mežikala', po je pa vame skočila.«

In tako so 'sta' tudi dve sosede 'sosedu' skuhale 'skuhali' večerjo. Pa je ena skuhala močnik, ena pa kašo. Pa so imeli navado devati na okna jed hladit. On je pa šel, je pa premenjal. Ko 'ker' skledu so imeli pa vsi glih 'enake', take lončene. Po so 'sta' se pa kregale 'kregali, jezili': »Ja pa kako, saj sem kašo skuhala, zdaj je pa močnik!« Ta druga pa spet: »Saj sem močnik skuhala, je pa kaša!« On pa smejal se, ko 'ker' so 'sta' se kregale 'kregali, jezili'.

Pa samo da so se smejali, je že kaj ušpiljal 'ušpičil'. Gospodinje pa jezne bile, vsepovsod, kjer je bil.

Pomen oklepajev v glasovno poknjžitenih besedilih: [] – beseda ali del besede je v knjižnem jeziku odveč, () – del besede je v knjižnem jeziku nujen

Vir: Vera Smole, *Naruobe prav: folklorne in spominske pripovedi iz šentruperske fare na Dolenjskem*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, 2019. Zbirka Glasovi, knj. 52. Urednica in koordinatorica zbirke Marija Stanonik.